

Bosna i Hercegovina
Federacija Bosne i Hercegovine
Županija Posavska
Grad Orašje

IZVJEŠĆE O RAZVOJU GRADA ORAŠJA

ZA 2024. GODINU

kolovoz 2025. godine

Sadržaj

Izvršni sažetak.....	2
1. Uvod	3
2. Analiza razvojnih trendova kroz prikaz indikatora iz Integrirane strategije lokalnog razvoja Općine Orašje 2021.-2027.godina	4
3. Procjena napretka	8
4. Pregled implementacije Integrirane strategije lokalnog razvoja Općine Orašje 2021.-2027.g. u 2024. godini.....	14
5. Pregled planiranih i ostvarenih financijskih sredstava na nivou strateških ciljeva i prioriteta u 2024. godini.....	17
6. Zaključci i preporuke.....	19

Izvršni sažetak

Izvešće o razvoju koje se izrađuje u odnosu na Integriranu strategiju lokalnog razvoja Općine Orašje 2021. – 2027. godina ima za cilj provođenje složenijeg analitičkog postupka u odnosu na pripremu izvješća o radu organa uprave s obzirom da je potrebno sagledati širu sliku, odnosno uzeti u razmatranje ostvarene rezultate i efekte u odnosu na definirane strateške ciljeve, prioritete i mjere iz strateškog dokumenta, te dati odgovarajuće preporuke.

Grad Orašje je strateško opredjeljenje razvoja izrazio donošenjem Integrirane strategije lokalnog razvoja Općine Orašje za period 2021.-2027. godina pripremljene u skladu sa Zakonom o razvojnom planiranju i upravljanju razvojem u Federaciji Bosne i Hercegovine („Službene novine Federacije Bosne i Hercegovine“ broj; 32/17), a usklađena je i sa relevantnim strategijama drugih nivoa vlasti u BiH, obavezama proizašlim iz procesa europskih integracija, te ciljevima održivog razvoja Ujedinjenih naroda (SDGs).

Priprema izvješća o razvoju podrazumijeva provođenje složenog analitičkog postupka čija je svrha praćenje napretka u ostvarenju strateških ciljeva iz postojeće Strategije razvoja za period 2021.-2027. godina. Pored osnovnih izvora podataka, koji, između ostalog, uključuju i podatke o provođenju programa (mjera) prema indikatorima iz godišnjih planova rada organa uprave, izvješće o razvoju zahtijeva i prikupljanje druge relevantne dokumentacije uključujući i onu od vanjskih aktera, a sve kako bi se što realnije sagledalo stanje i dala ocjena o napretku u implementaciji strateškog dokumenta i definirale preporuke za naredni period.

Izvešće je pripremljeno od strane Službe za upravljanje razvojem koja je određena kao implementacijska jedinica Grada Orašja zadužena za provedbu procesa monitoringa, evaluacije i izvještavanja o provođenju Strategije razvoja Općine Orašje.

Tijekom izrade izvješća su korišteni podaci i informacije prikupljeni od nadležnih Službi unutar Grada kao i vanjskih aktera, prvenstveno institucija viših razina vlasti, institucija zaduženih za praćenje analitičkih podataka, te javnih ustanova i poduzeća, zaduženih za realizaciju projekata u skladu sa Strategijom razvoja.

1. Uvod

Integrirana strategija lokalnog razvoja Općine Orašje 2021.-2027. godina predstavlja integrirani multisektorski strateški dokument kojim se definiraju javne politike i integralno usmjerava razvoj Grada Orašja. Strategija razvoja definira viziju sveukupnog razvoja, razvojne ciljeve i prioritete za Grad Orašje, ali i kreira strateški okvir za povlačenje finansijskih sredstava iz domaćih i vanjskih izvora.

Strategija nam također služi i kao temelj planskog usmjerenja razvoja Županije, a ujedno je usklađena sa planskim razdobljem na nivou Europske Unije što stvara pretpostavku i preduvjet za apliciranje za korištenje sredstava viših razina vlasti u Bosni i Hercegovini, a i Europskoj uniji, za financiranje razvojnih prioriteta Grada. Ona ujedno predstavlja temelj za izradu detaljnijih planova i programa Grada Orašja u sljedećem razdoblju.

Nakon usvajanja predviđenih Zakonskih i podzakonskih akata u FBiH propisani su obavezni elementi strateškog planiranja i strateških dokumenata a time i prepoznati osnovni elementi strateškog planiranja vezani za provedbu, monitoring, izvještavanje i evaluaciju.

Za kvalitetnu izradu izvještajnih dokumenata potrebna je kontinuirana izgradnja kapaciteta nositelja provedbe i svih sudionika koji sudjeluju u razvojnim procesima Grada Orašja kako bi na najbolji način odgovorili izazovima razvojnih procesa te postigli održive rezultate i stvarno vlasništvo nad procesima. Također, jako je bitno da osobe koje su u jedinici lokalne samouprave zadužene za ove procese, shvaćaju ulogu i vezu planskih dokumenata za provedbu Strategije razvoja i planskih dokumenata o radu i izvještavanju o radu Grada Orašja. Važno je i jačanje analitičke funkcije i uspostavljanje baza podataka potrebnih za upravljanje razvojem te njihovo korištenje u svrhe planiranja, praćenja i izvještavanja.

2. Analiza razvojnih trendova kroz prikaz indikatora iz Integrirane strategije lokalnog razvoja Općine Orašje 2021.-2027.godina

Integrirana strategija lokalnog razvoja:

***Grad Orašje,
razvojno perspektivna zajednica, održivog i konkurentnog gospodarstva,
socijalno odgovornog društvenog sustava i ekološke infrastrukture,
te sigurnog života za sve građane.***

Vizija Grada Orašja je fokusirana na tri glavna elementa razvoja, i to: održivo i konkurentno gospodarstvo, životni standard građana i kvalitetu življenja na prostoru grada, te ekološki aspekt tj. razvoj ekološke infrastrukture i poboljšanje svijesti građana o očuvanju okoliša. Iako je postavljena Vizija sveoubojstvena, ona s jedne strane daje značaj gospodarskom razvoju, ali daje istovjetan značaj razvoju društvenog sektora, sadržajima koji utječu na kvalitetu življenja i ravnopravnosti građana pri distribuciji koristi koju će osjetiti pri razvoju lokalne zajednice i očuvanju okoliša.

Strateški ciljevi Grada Orašja su usklađeni sa Strategijom razvoja FBiH, Strategijom razvoja Županije Posavske i Okvirom za ciljeve održivog razvoja u BiH, kojim se utvrđuju zajednički podciljevi i indikatori za sve nivoe vlasti u BiH (zajednički minimum) te usmjeravaju budući procesi strateškog planiranja.

Strateški cilj 1. Unaprijeđeno poslovno okruženje u funkciji konkurentnog gospodarstva

Prvi strateški cilj zasnovan je na nekoliko ključnih pretpostavki:

- unaprijediti poslovni ambijent i poduzetničku infrastrukturu na području grada, uz promidžbu razvojnih mogućnosti za privlačenje domaćih i stranih investicija oslanjajući se na resurse i povoljan geoprometni položaj;
- ulaganjima u razvoj poljoprivrede osigurati povećanje kapaciteta poljoprivrednika, osigurati zadovoljenje potreba postojećih i budućih generacija osiguravajući istovremeno rast konkurentnosti i profitabilnost registriranih fizičkih i pravnih osoba u području poljoprivrede;
- doprinijeti razvoju dinamičnog tržišta rada koje će iznjedriti potrebne kadrove za konkurentno gospodarstvo zasnovano na novim tehnologijama i koje stvara veći obujam novostvorene vrijednosti;
- malim i srednjim poduzećima i obrtnicima povećati potporu za jačanje konkurentnosti uz pomoć inovacija, standardizacije, specijalizacije i digitalizacije poslovanja, uz povećanje finalizacije i izvoznih potencijala;
- osigurati kvalitetne programe poticaja osnivanja novih poduzeća, obrta i samostalnih djelatnosti sa posebnim fokusom na visokoprofitne neproizvodne usluge, koje će stvoriti održiva radna mjesta za mlađe generacije poduzetnika;
- unaprijediti efikasnost pružanja javnih usluga koje će biti u funkciji privlačenja investicija i unapređenja poslovnog okruženja uz doprinos cjelokupnom razvoju grada.

Strateški cilj 2. Ubrzan i inkluzivan društveni razvoj

Drugi strateški cilj zasnovan je na nekoliko ključnih pretpostavki:

- unaprijediti društvenu infrastrukturu (sadržaj i infrastrukturu u oblasti obrazovanja, sporta i kulture, te slobodnog vremena) koja je u funkciji unapređenja kvalitete života građana i zadržavanja stanovništva na području grada;
- ojačati kapacitete za unapređenje sigurnosti građana kao jednog od osnovnih postulata društvenog razvoja grada;
- raditi na promicanju i očuvanju zdravlja stanovništva uz podizanje svijesti o prevenciji bolesti;
- osigurati veću suradnju i povezanost svih relevantnih aktera u društvenoj zajednici (javni, nevladin i privatni sektor) u funkciji sinergijskog efekta u doprinosu cjelokupnom razvoju grada;
- ulaganjima u razvoj kapaciteta nevladinog sektora osigurati doprinos njegovoj samoodrživosti u svim aspektima kako bi isti postao snažan partner lokalnoj zajednici u ostvarenju strateških napora i usmjerenja.

Strateški cilj 3. Izbalansiran infrastrukturni s održivim razvojem

Treći strateški cilj zasnovan je na nekoliko ključnih pretpostavki:

- usmjeriti pozornost na potrebu očuvanja okoliša te zaštite i racionalnog korištenja njegovih sastavnica, kao bitnog preduvjeta ukupne dobrobiti i kvalitete života zajednice;
- unaprijediti javnu komunalnu infrastrukturu zasnovanu na principima dobrog i adekvatnog upravljanja;
- ojačati kapacitete i preduvjete za zaštitu od prirodnih nepogoda posebno poplava;
- povećati stupanj pokrivenosti stanovništva kvalitetnom vodoopskrbom i sustavom odvodnje otpadnih voda u funkciji unapređenja kvalitete života građana ali i uvjeta za adekvatno obavljanje gospodarskih aktivnosti;
- uspostaviti adekvatan sustav praćenja kvalitete zraka koji je u funkciji monitoringa ali i provođenja korektivnih akcija za očuvanje kvalitete zraka;
- unaprijediti energetske efikasnost u javnim objektima i intenzivirati korištenje energije iz obnovljivih izvora.

Također su utvrđeni Prioriteti koji predstavljaju ključna polja i smjerove djelovanja za ostvarenje vizije i strateških ciljeva i kao takvi imaju najveći utjecaj na razvoj, odnosno ostvarenje strateških indikatora. Definirani prioriteti sinergijski trebaju doprinijeti ispunjenju strateških ciljeva.

Prioriteti obuhvaćaju ključne oblasti, koje imaju najveći međusektorski utjecaj na razvoj, a samim tim i pokazatelje utjecaja.

STRATEŠKI CILJ	PRIORITET
SC 1. Unaprijeđeno poslovno okruženje u funkciji konkurentnog gospodarstva	1.1. Razvoj gospodarstva uz privlačenje investicija i povoljan poslovni ambijent
	1.2. Razvoj kapaciteta, kvalitete, promocije i konkurentnosti poljoprivredne proizvodnje
	1.3. Efikasna javna administracija

SC 1. Unaprijeđeno poslovno okruženje u funkciji konkurentnog gospodarstva	Indikator (utjecaja)	Izvor	Polazna vrijednost (2019.)	Ciljna vrijednost (2027.)
	Nivo razvijenosti – indeks/rang	FZZPR	0,79 / 45.	1 / 20
	Broj poslovnih subjekata (stanje 31.12.)	FZZPR	1253	1500
	Prosječan broj zaposlenih	FZS	3605	3800
	Pokrivenost uvoza izvozom (%)	FZZPR	20,33 %	30 %

STRATEŠKI CILJ	PRIORITET
SC 2. Ubrzan i inkluzivan društveni razvoj	2.1 Unapređenje društvene infrastrukture i sadržaja
	2.2. Unapređenje socijalne i zdravstvene zaštite
	2.3. Zaštita građana i jačanje civilnog sektora

SC 2. Ubrzan i inkluzivan društveni razvoj	Indikator (utjecaja)	Izvor	Polazna vrijednost (2019.)	Ciljna vrijednost (2027.)
	Stupanj migracija stanovništva, %	FZS	-10	5
	Stopa prirodnog priraštaja stanovništva, na 1.000 stanovnika	FZS	0,00026	0,01
	Broj djece obuhvaćene predškolskim odgojem i obrazovanjem	FZS	66	100
	Prosječna neto plaća	FZS	960	1.000
	Broj aktivnih nevladinih organizacija	Grad Orašje	18	25

STRATEŠKI CILJ	PRIORITET
SC 3. Izbalansiran infrastrukturni s održivim razvojem	3.1. Unapređenje javne infrastrukture
	3.2. Efikasno upravljanje otpadom i otpadnim vodama

SC 3. Izbalansiran infrastrukturni s održivim razvojem	Indikator (utjecaja)	Izvor	Polazna vrijednost (2019.)	Ciljna vrijednost (2027.)
	Domaćinstva priključena na vodoopskrbni sistem (%)	JVP	56,4	90
	Domaćinstava priključena na kanalizacijsku mrežu (%)	JVP	23	80
	Pokrivenost uslugama odvoza komunalnog otpada (%)	JVP	80	100
	Broj obnovljenih i utopljenih objekata/ustanova (broj)	JVP	2	10

Utjecaj ostvarenja strateških ciljeva na razvoj grada Orašja se prati putem relevantnih indikatora. Ovi indikatori imaju polaznu osnovu u 2019. godini kao referentnoj u procesu izrade Integrirane strategije lokalnog razvoja Općine Orašje 2021-2027.godina. Na temelju polazne osnove se prati razvoj i napredak u godinama implementacije Strategije.

3. Procjena napretka

U narednim tabelama su prikazani osnovni indikatori razvoja u 2024. godini u Gradu Orašju, Županiji Posavskoj i Federaciji Bosne i Hercegovine na temelju podataka iz publikacije Federalnog zavoda za programiranje razvoja „Socioekonomski pokazatelji po općinama FBiH 2024“.

Grad Orašje sa 13 naseljenih mjesta i površini od 121,8 km², prema procijenjenoj vrijednosti u 2024. godini broji 18.175 stanovnika i sa gustoćom naseljenosti od 149,2.

Poređenja radi, prosječna gustoća naseljenosti općina i gradova u Županiji Posavskoj je 121,1 stanovnika/km² odnosno Federacije BiH 82,1.

Prirodni priraštaj u 2024.

Naziv	Stanovništvo	Živorodeni	Umrli	Umrli dojenčad	Zaključeni brakovi	Razvedeni brakovi
Domaljevac - Šamac	4.283	11	47	0	7	6
Odžak	16.855	42	207	0	57	15
Orašje	18.175	66	222	0	39	23
Županija Posavska	39.313	119	476	0	103	44

Stupanj zaposlenosti u 2024.

Naziv	Stanovništvo	Broj zaposlenih	Radno sposobno stanovništvo	Radna snaga	Stope	
					Zaposlenosti u %	Aktivnosti u %
Domaljevac - Šamac	4.283	535	3.143	796	17,0	25,3
Odžak	16.855	2.608	12.125	4.025	21,5	33,2
Orašje	18.175	3.536	13.201	5.442	26,8	41,2
Županija Posavska	39.313	6.679	28.469	10.262	23,5	36,0

Stupanj nezaposlenosti u 2024.

Naziv	Nezaposleni 2024	Broj zaposlenih	Radna snaga	Stopa nezaposlenosti u %
Domaljevac - Šamac	261	535	796	32,8
Odžak	1.417	2.608	4.025	35,2
Orašje	1.906	3.536	5.442	35,0
Županija Posavska	3.583	6.679	10.262	34,9

Prosječna neto plaća u 2024.

Naziv	Prosječna neto plaća 2024	FBIH = 100
Domaljevac - Šamac	835	61
Odžak	1.243	91
Orašje	1.346	98
Županija Posavska	1.258	92

Broj umirovljenika, iznos i vrste mirovina u 2024.

Naziv	Vrste mirovine						Ukupno	
	Starosne		Invalidske		Obiteljske		Umirovlje- nici	Iznos mirovina
	Broj	Iznos	Broj	Iznos	Broj	Iznos		
Domaljevac - Šamac	240	182.422	33	18.719	96	50.775	369	251.917
Odžak	956	601.920	175	96.976	499	267.506	1.630	966.401
Orašje	1.580	1.178.625	259	143.324	581	326.983	2.420	1.648.931
Županija Posavska	2.776	1.962.966	467	259.019	1.176	645.264	4.419	2.867.249

Prosječne mirovine u 2024.

Naziv	Broj zaposlenih na 1 umirovljenika	Ukupna prosječna mirovina u KM	Prosječna starosna mirovina u KM	Prosječna invalidska mirovina u KM	Prosječna obiteljska mirovina u KM
Domaljevac - Šamac	1,4	682,70	760,09	567,26	528,91
Odžak	1,6	592,88	629,62	554,15	536,08
Orašje	1,5	681,38	745,96	553,37	562,79
Županija Posavska	1,5	648,85	707,12	554,64	548,69

Vanjskotrgovinska razmjena u 2024.

Naziv	Izvoz KM	Učešće u izvozu %	Uvoz KM	Učešće u uvozu %	Pokrivenost uvoza izvozom %	Saldo robne razmjene KM
Domaljevac - Šamac	3.656.404	0,03	47.111.794	0,23	7,76	-43.455.390
Odžak	154.204.976	1,44	119.292.369	0,59	129,27	34.912.607
Orašje	34.117.685	0,32	312.904.105	1,55	10,90	-278.786.419
Županija Posavska	191.979.065	1,79	479.308.268	2,37	40,05	-287.329.203

Prihodi od poreza na dohodak u 2024.

Naziv	Stanovništvo	Prihodi KM	Prihodi po stanovniku KM	Prihodi po stanovniku FBiH = 100
Domaljevac - Šamac	4.283	645.844	151	38
Odžak	16.855	2.949.843	175	44
Orašje	18.175	4.700.645	259	65
Županija Posavska	39.313	8.296.332	211	53

Poljoprivredna površina po kategorijama korištenja u 2024.

Naziv	Ukupno	Obradiva površina					Pašnjaci	Ribnjaci	Trstici i bare
		Svega	Oranice i bašte	Voćnjaci	Vinogradi	Livade			
Domaljevac - Šamac	2.956	2.835	2.450	150	0	235	75	6	40
Odžak	10.900	10.727	9.814	205	0	708	173	0	0
Orašje	13.472	12.706	11.479	320	7	900	650	4	112
Županija Posavska	27.328	26.268	23.743	675	7	1.843	898	10	152

Osnovno obrazovanje u 2024.

Naziv	Broj škola	Broj odjeljenja	Broj učenika	Broj nastavnika	Stanovništvo	Broj učenika na 1000 stanovnika
Domaljevac - Šamac	1	9	122	21	4.283	28
Odžak	9	44	570	74	16.855	34
Orašje	10	65	750	134	18.175	41
Županija Posavska	20	118	1.442	229	39.313	37

Srednje obrazovanje u 2024.

Naziv	Broj škola	Broj odjeljenja	Broj učenika	Broj nastavnika	Stanovništvo	Broj učenika na 1000 stanovnika
Domaljevac - Šamac	0	0	0	0	4.283	0
Odžak	1	13	266	34	16.855	16
Orašje	2	27	466	54	18.175	26
Županija Posavska	3	40	732	88	39.313	19

Struktura poslovnih subjekata

Naziv	Stanovništvo	Broj poslovnih subjekata				Broj poslovnih subjekata na 1000 stanovnika
		Ukupno	Pravne osobe	Podružnice u sastavu pravnih osoba	Fizičke osobe obrtnici	
Domaljevac - Šamac	4.283	237	127	74	36	55,3
Odžak	16.855	874	391	276	207	51,9
Orašje	18.175	1.215	504	402	309	66,9
Županija Posavska	39.313	2.326	1.022	752	552	59,2

Na temelju ovih podataka objavljenih od strane Federalnog zavoda za programiranje razvoja, podataka objavljenih od strane Federalnog zavoda za statistiku, podataka koje smo dobili od strane J.P. „Vodovod i odvodnja“ Orašje i J.P. „Komunalac“ Orašje, te vlastitih podataka, možemo procijeniti napredak Grada Orašja u 2024. godini u odnosu na 2019. godinu po indikatorima iz Integrirane strategije lokalnog razvoja Općine Orašje 2021.-2027. godina.

SC 1. Unaprijeđeno poslovno okruženje u funkciji konkurentnog gospodarstva	Indikator (utjecaja)	Izvor	Polazna vrijednost (2019.)	2023.	2024.	Ciljna vrijednost (2027.)
	Nivo razvijenosti – indeks/rang	FZZPR	0,79 / 45	0,74 / 52	0,76 / 45	1 / 20
	Broj poslovnih subjekata (stanje 31.12.)	FZZPR	1253	1246	1215	1500
	Prosječan broj zaposlenih	FZS	3605	3480	3536	3800
	Pokrivenost uvoza izvozom (%)	FZZPR	20,33 %	9,93 %	10,90 %	30 %

Grad Orašje pokazuje značajan potencijal u ostvarivanju Strateškog cilja 1: Unaprijeđeno poslovno okruženje u funkciji konkurentnog gospodarstva, uz primjetne pomake koji ukazuju na postepeni, ali stabilan gospodarski napredak. Iako je zabilježen blagi pad broja poslovnih subjekata, grad bilježi pozitivne trendove u ključnim ekonomskim pokazateljima koji svjedoče o njegovoj otpornosti i sposobnosti prilagodbe. Pokrivenost uvoza izvozom, iako još uvijek ispod razine bazne godine, pokazuje ohrabrujući trend rasta u odnosu na prethodnu godinu. Ovaj napredak ukazuje na jačanje izvoznih kapaciteta i povećanu konkurentnost lokalnih poduzeća na međunarodnom tržištu, što je ključno za dugoročni gospodarski razvoj. Također, iako je broj zaposlenih u odnosu na 2019. godinu zabilježio smanjenje, u posljednjoj godini uočava se pozitivan pomak s povećanjem zaposlenosti. Ovo upućuje na oporavak tržišta rada i stvaranje

novih prilika za građane Orašja, čime se jača ekonomska stabilnost zajednice. Posebno impresivan pokazatelj razvoja Grada Orašja je njegov indeks razvijenosti, koji u 2024. godini iznosi 0,76. Ovaj rezultat, zajedno s pomakom od čak sedam mjesta na ljestvici Federacije Bosne i Hercegovine, gdje Orašje sada zauzima 45. poziciju, svrstava grad u sam vrh po dinamici napretka. Ovaj uspjeh, koji predstavlja najveći porast među svim gradovima i općinama u Federaciji BiH, svjedoči o predanosti lokalne uprave, poduzetnika i zajednice u cjelini u stvaranju povoljnijeg poslovnog okruženja i poticanju održivog razvoja. U cjelini, Grad Orašje pokazuje otpornost i perspektivu za daljnji gospodarski rast. Fokus na daljnje jačanje izvoznih kapaciteta, privlačenje novih poslovnih subjekata i poticanje zapošljavanja ključni su koraci koji će dodatno učvrstiti Orašje kao uzoran primjer gospodarskog razvoja u regiji. S ovim pozitivnim trendovima i zajedničkim naporima, Orašje se pozicionira kao grad budućnosti, spreman za nova postignuća na putu ka gospodarskom razvoju.

SC 2. Ubrzan i inkluzivan društveni razvoj	Indikator (utjecaja)	Izvor	Polazna vrijednost (2019.)	2023.	2024.	Ciljna vrijednost (2027.)
	Stupanj migracija stanovništva, ‰	FZS	-10	-0,0003	0,71	5
	Stopa prirodnog priraštaja stanovništva, na 1.000 stanovnika	FZS	- 8,4	- 7	- 8,3	0,01
	Broj djece obuhvaćene predškolskim odgojem i obrazovanjem	FZS	66	110	110	100
	Prosječna neto plaća	FZS	960	1238 (98%)	1346 (98%)	100
	Broj aktivnih nevladinih organizacija	Grad Orašje	18	18	19	25

Grad Orašje pokazuje značajne pomake u ostvarivanju Strateškog cilja 2: Ubrzan i inkluzivan društveni razvoj, uz pozitivne trendove koji odražavaju predanost unapređenju kvalitete života svojih građana i jačanju društvene kohezije. Analiza ključnih indikatora ukazuje na kombinaciju uspjeha i izazova, uz jasnu viziju daljnjeg razvoja. Pozitivna stopa migracije stanovništva svjedoči o privlačnosti Orašja kao mjesta za život, rad i razvoj, što upućuje na povoljne uvjete koji privlače nove stanovnike. S druge strane, negativna stopa prirodnog priraštaja stanovništva ukazuje na demografske izazove s kojima se suočava ne samo Orašje, već i šira regija i cijela Europa, što zahtijeva dodatne mjere za poticanje nataliteta i podršku obiteljima. Postignut je velik napredak u području predškolskog odgoja i obrazovanja. Broj djece obuhvaćene ovim programima gotovo je udvostručen u odnosu na 2019. godinu, dosegnuvši 110 djece u 2024. godini. Ovaj značajan porast odražava snažnu predanost Grada Orašja ulaganju u rani razvoj djece, što je ključno za izgradnju obrazovane i konkurentne zajednice u budućnosti. Ovaj uspjeh ne samo da podržava obitelji, već i stvara temelje za dugoročni društveni i gospodarski napredak. Prosječna neto plaća u Orašju porasla je na 1.346,00 KM, što je djelomično uvjetovano inflacijskim pritiscima. Iako je

ovaj iznos niži od prosjeka Federacije Bosne i Hercegovine, porast plaća ukazuje na poboljšanje životnog standarda i ekonomsku stabilnost za građane. Ovaj trend, uz daljnje napore za privlačenje investicija i stvaranje bolje plaćenih radnih mjesta, može dodatno smanjiti jaz u odnosu na federalni prosjek. Aktivnost civilnog društva također bilježi napredak, s blagim porastom broja aktivnih udruga građana, kojih sada ima 19. Ove udruge igraju ključnu ulogu u promicanju društvene uključenosti, kulturnih aktivnosti i zajedničkih inicijativa, čime se jača povezanost zajednice i potiču građani na aktivno sudjelovanje u razvoju svog grada. Sveukupno, Grad Orašje pokazuje zavidnu dinamiku u postizanju inkluzivnog društvenog razvoja. Pozitivni pomaci u migraciji, obrazovanju i angažmanu građana, uz potrebu za daljnjim naporima u rješavanju demografskih izazova i povećanju životnog standarda, postavljaju Orašje kao grad koji s optimizmom gleda u budućnost.

SC 3. Izbalansiran infrastrukturni i s održivim razvojem	Indikator (utjecaja)	Izvor	Polazna vrijednost (2019.)	2023.	2024.	Ciljna vrijednost (2027.)
	Domaćinstva priključena na vodoopskrbni sistem (%)	JVP	56,4	85,13	88	90
	Domaćinstava priključena na kanalizacijsku mrežu (%)	JVP	23	40,43	43	80
	Pokrivenost uslugama odvoza komunalnog otpada (%)	JVP	80	93	94	100
	Broj obnovljenih i utopljenih objekata/ustanova (broj)	JVP	2	3	4	10

Grad Orašje pokazuje značajan napredak u ostvarivanju Strateškog cilja 3: Izbalansiran infrastrukturni s održivim razvojem, potvrđujući svoju posvećenost unapređenju kvalitete života građana kroz modernizaciju infrastrukture i promicanje ekološke održivosti. Ključni indikatori ukazuju na stabilan razvoj i strateški pristup koji uravnotežuje potrebe zajednice s dugoročnim ciljevima zaštite okoliša. Kontinuirani porast broja domaćinstava priključenih na vodovodnu i kanalizacijsku mrežu svjedoči o predanosti Grada Orašja osiguravanju osnovnih uvjeta za život i zdravlje svojih stanovnika. Ovaj napredak ne samo da poboljšava svakodnevni život građana, već i doprinosi stvaranju modernog i funkcionalnog urbanog okruženja. Uz to, značajan porast pokrivenosti uslugama odvoza komunalnog otpada pokazuje odgovoran pristup upravljanju otpadom, čime se smanjuje negativan utjecaj na okoliš i promiče kultura održivosti. Ovi koraci jačaju ekološku svijest zajednice i pozicioniraju Orašje kao grad koji brine o svojoj budućnosti. Pored toga, vidljiv je napredak u obnovi i utopljanju javnih objekata i ustanova, Sveukupno, Grad Orašje ostvaruje impresivne rezultate u infrastrukturnom razvoju, s naglaskom na poboljšanje životnih uvjeta i očuvanje prirodnih resursa. Kontinuirana ulaganja u vodovodnu i kanalizacijsku infrastrukturu, upravljanje otpadom i obnovu javnih objekata stvaraju čvrste temelje za daljnji razvoj. Orašje time pokazuje viziju modernog, održivog i povezanog grada, spremnog za izazove budućnosti, uz očuvanje kvalitete života svojih građana.

4. Pregled implementacije Integrirane strategije lokalnog razvoja Općine Orašje 2021.-2027.g. u 2024. godini

Godišnjim planom rada Grada Orašja za 2024. godinu i Godišnjim izvještajem o radu Grada Orašja za 2024. godinu možemo utvrditi da je realizirano 7 Glavnih programa iz Integrirane strategije lokalnog razvoja Općine Orašje 2021.-2027. godina, po jedan za svaku Službu. U financijska sredstva koja se nalaze u tablicama je uključena i administrativna i financijska podrška radu Službi Grada Orašja.

Naziv glavnog programa	Izvori i iznosi planiranih i realiziranih financijskih sredstava u KM			
	Izvori	Planirani iznosi	Izvršeni iznosi	Postotak izvršenja
Efikasna javna administracija (Ured Gradonačelnika)	Proračunska sredstva	1.271.000,00	1.238.680,00	97,46
	Ostale donacije	0	0	0
	Ukupno	1.271.000,00	1.238.680,00	97,46
Održivi razvoj uz efikasnu javnu administraciju (Služba za upravljanje razvojem)	Proračunska sredstva	172.200,00	150.660,00	87,49
	Ostale donacije	0	0	0
	Ukupno	172.200,00	150.660,00	87,49
Unapređenje transparentnosti i efikasnosti upravljanja javnim financijama (Služba za financije)	Proračunska sredstva	720.400,00	688.900,00	95,63
	Ostale donacije	0	0	0
	Ukupno	720.400,00	688.900,00	95,63
Unapređenje javne infrastrukture uz efikasno upravljanje otpadom i otpadnim vodama (Služba za infrastrukturu i investicije)	Proračunska sredstva	3.753.170,00	3.903.073,00	104
	Ostale donacije	1.177.380,00	1.872,987	159
	Ukupno	4.930.550,00	5.776.060,00	117,15
Razvoj gospodarstva uz privlačenja investicija i povoljan poslovni ambijent, kapaciteta, kvaliteta, promocije i konkurentnosti poljoprivredne proizvodnje uz zaštitu građana i unapređenje javne infrastrukture i civilnog sektora (Služba za gospodarstvo, komunalne djelatnosti i civilnu zaštitu)	Proračunska sredstva	1.736.600,00	1.513.200,00	87,14
	Ostale donacije	0,00	0,00	0
	Ukupno	1.736.600,00	1.513.200,00	87,14
Efikasna javna administracija zasnovana na kvalitetnoj planskoj osnovi (Služba prostornog uređenja i imovinsko-pravnih poslova)	Proračunska sredstva	671.600,00	571.700,00	85,13
	Ostale donacije	0,00	0,00	0
	Ukupno	671.600,00	571.700,00	85,13
Unapređenje društvene infrastrukture i sadržaja, socijalne i zdravstvene zaštite uz zaštitu građana i jačanje civilnog sektora (Služba opće uprave, branitelja i društvenih djelatnosti)	Proračunska sredstva	2.579.600,00	2.352.290,00	91,19
	Ostale donacije	0,00	0,00	0
	Ukupno	2.579.600,00	2.352.290,00	91,19
	Proračunska sredstva	450.300,00	427.309,95	94,89

Unapređenje javne infrastrukture uz efikasan i transparentan proces javnih nabavki te digitalizacije javnih usluga (Služba za informatizaciju)	Ostale donacije	0,00	0,00	0
	Ukupno	450.300,00	427.309,95	94,89

U sljedećoj tablici je pregled ciljanih i realiziranih vrijednosti indikatora po mjerama realiziranim ili djelomično realiziranim u 2024. godini a koje proizilaze iz Integrirane strategije lokalnog razvoja Općine Orašje 2021.-2027. godina.

Broj mjere iz Strategije	Naziv programa (mjere)	Indikatori	2024. godina	
			Ciljna vrijednost	Realizirana vrijednost
1.3.1.	Digitalizacija i unapređenje javnih usluga	% uvećanja broja riješenih predmeta kao rezultat unaprijeđenog IS	0%	0%
		Izrađen i primijenjen sustav trezorskog poslovanja u Gradu Orašje	Ne	Ne
1.3.2.	Jačanje kapaciteta zaposlenika u lokalnoj samoupravi	Broj obuka na kojima su sudjelovali zaposlenici organa uprave	20	20
		Broj obučених zaposlenika o procesu upravljanja razvojem i/ili upravljanja projektnim ciklusom	8	5
		Broj zaposlenika koji su prošli kroz stručno osposobljavanje vezano za inspeksijski rad	1	1
1.3.3.	Unapređenje prostorno - planske osnove za rad lokalne samouprave	Broj usvojenih i aktualiziranih planskih dokumenata Grada	3	2
		Broj postavljenih ploča za obilježavanje ulica i kućnih brojeva	40/4000	40/4000
		Obuhvat područja grada jedinstvenom evidencijom nekretnina	50% područja grada Orašja	50% područja grada Orašja
1.3.4.	Rekonstrukcija stambenih i poslovnih prostora u vlasništvu Grada	m ² rekonstruiranog stambenog prostora u vlasništvu Grada	500 m	50 m ²
		m ² rekonstruiranog poslovnog prostora u vlasništvu Grada	2000 m	1650 m ²
2.1.2.	Infrastrukturno i sadržajno unapređenje u oblasti sporta, kulture i slobodnog vremena	Funkcionalna multimedijalna kinodvorana	Da	Da
		Vrijednost realiziranih sredstava podrške tradicionalnim kulturnim manifestacijama	100.000	119.000
		Broj moderniziranih prijemnika Radio postaje	0	0
		Broj realiziranih aktivnosti na promociji sporta	3	0
		Broj parking mjesta ispred Muzeja Vrata Bosne i Franjevačkog samostana	163	163
2.2.1.	Potpora jačanju socijalno - društvenih programa i općinskih mjera pronatalitetne javne politike	Broj podržanih porodilja	125	77
		Broj korisnika jednokratnih novčanih pomoći za kupnju ogrjeva	240	100
		Broj korisnika pomoći iz obitelji s troje i više djece	100	95
2.3.1.	Unapređenje sigurnosti građana od rizika uzrokovanih prirodnim i drugim nesrećama i minama	Funkcionalna profesionalna vatrogasna postrojba	Da	Da
		Broj članova PVP-a	8	8
		Broj čamaca za spašavanje	0	0
		Broj educiranih i osposobljenih pripadnika struktura CZ, Vatrogasne postrojbe i Tima za spašavanje	8	8
		Površina zemljišta grada Orašja pod minama	464,5 ha	464,5 ha
2.3.2.	Jačanje kapaciteta civilnog sektora	Broj aktivnih članova nevladinih udruga na području grada Orašja	2.250	2.250
		Broj implementiranih projekata ili programa od strane mladih na području grada Orašja	0	0
		Broj inicijativa građana upućenih gradskom organu uprave (kroz javne konzultacije i sl.)	3	2

3.1.1.	Izgradnja i rekonstrukcija lokalnih i regionalnih cesta i ulica	Broj domaćinstava sa pristupom rekonstruiranoj cestovnoj infrastrukturi	40	52
		Površina rekonstruiranog asfaltnog nogostupa	600 m ²	530 m ²
3.1.2.	Proširenje i rekonstrukcija vodovodne mreže	Broj novih priključaka na vodovodnu mrežu	200	200
		Broj naselja sa novoizgrađenim vodoopskrbnim sustavom	3	3
3.2.1.	Unapređenje efikasnosti odlaganja otpada	Količina prikupljenog otpada na saniranim divljim deponijama	0	0
		Broj nabavljenih kamiona smečara	0	0
		Broj realiziranih aktivnosti na jačanju svijesti o potrebi adekvatnog odlaganja otpada	0	0
3.2.2.	Izgradnja kolektora i proširenje kanalizacijskog sustava	Broj novih priključaka na kanalizacijsku mrežu	235	200
		Broj naselja priključenih na proširenu kanalizacijsku mrežu	3	1

5. Pregled planiranih i ostvarenih financijskih sredstava na nivou strateških ciljeva i prioriteta u 2024. godini

U sljedećoj tablici je napravljen pregled planiranih i ostvarenih financijskih sredstava u 2024. godini na temelju strateških ciljeva, prioriteta i mjera proizašlih iz Integrirane strategije lokalnog razvoja Općine Orašje 2021.-2027. godina.

Plan po Strategiji

Izvršenje

Strateški cilj / Prioritet/ Mjera	Naziv	Iznos	vlastita	vanjska	Iznos	Vlastita	Vanjska
1.	Unaprijeđeno poslovno okruženje u funkciji konkurentnog gospodarstva	218.600,00	218.600,00	0,00	238.872,95	104.254,95	134.618,00
1.3.	Efikasna javna administracija	218.600,00	218.600,00	0,00	238.872,95	104.254,95	134.618,00
1.3.1.	Digitalizacija i unapređenje javnih usluga	40.000,00	40.000,00	0,00	44.735,95	44.735,95	0,00
1.3.2.	Jačanje kapaciteta zaposlenika u lokalnoj samoupravi	2.000,00	2.000,00	0,00	5.926,00	5.926,00	0,00
1.3.3.	Unapređenje prostorno-planske osnove za rad lokalne samouprave	46.600,00	46.600,00	0,00	0,00	0,00	0,00
1.3.4.	Rekonstrukcija poslovnih i stambenih prostora u vlasništvu Grada	130.000,00	130.000,00	0,00	188.211,00	53.593,00	134.618,00
2	Ubrzan i inkluzivan društveni razvoj	931.200,00	931.200,00	0,00	644.369,00	644.369,00	0,00
2.1.	Unapređenje društvene infrastrukture i sadržaja	165.000,00	165.000,00	0,00	118.257,00	118.257,00	0,00
2.1.2.	Infrastrukturno i sadržajno unapređenje u oblasti sporta, kulture i slobodnog vremena	-	-	-	-	-	-
SP1	Izgradnja Sportsko rekreativne luke u Orašju	5.000,00	5.000,00	0,00	5.000,00	5.000,00	0,00
SP2	Izgradnja gospodarsko – sportsko-kulturnog centra Orašje	160.000,00	160.000,00	0,00	113.257,00	113.257,00	0,00
2.2.	Unapređenje socijalne i zdravstvene zaštite	421.200,00	421.200,00	0,00	166.600,00	166.600,00	0,00
2.2.1.	Potporna jačanju socijalno-društvenih programa i infrastrukture i općinskih mjera pronatalitetne javne politike	421.200,00	421.200,00	0,00	166.600,00	166.600,00	0,00
2.3.	Zaštita građana i jačanje civilnog sektora	345.000,00	345.000,00	0,00	359.512,00	359.512,00	0
2.3.1.	Unapređenje sigurnosti građana od rizika uzrokovanih prirodnim i drugim nesrećama i minama	35.000,00	35.000,00	0,00	7.012,00	7.012,00	0,00
2.3.2.	Jačanje kapaciteta civilnog sektora	310.000,00	310.000,00	0,00	352.500,00	352.500,00	0,00
3.	Izbalansiran infrastrukturni s održivim razvojem	2.465.030,00	1.317.200,00	1.147.830,00	2.550.735,00	1.068.550,00	1.482.185,00
3.1.	Unapređenje javne infrastrukture	2.123.450,00	1.187.200,00	936.250,00	2.251.601,00	1.044.577,00	1.207.024,00

3.1.1.	Izgradnja i rekonstrukcija lokalnih i regionalnih cesta i ulica	1.123.450,00	787.200,00	336.250,00	1.274.468,00	943.387,00	331.081,00
3.1.2.	Proširenje i rekonstrukcija vodovodne mreže	1.000.000,00	400.000,00	600.000,00	977.133,00	101.190,00	875.943,00
3.2.	Efikasno upravljanje otpadom i otpadnim vodama	341.580,00	130.000,00	211.580,00	299.134,00	23.973,00	275.161,00
3.2.2.	Izgradnja kolektora i proširenje kanalizacijskog sustava	311.580,00	100.000,00	211.580,00	275.161,00	0,00	275.161,00
SP6	Izgradnja Gradske deponije Orašje	30.000,00	30.000,00	0,00	23.973,00	23.973,00	0,00
UKUPNO SC1 + SC2 + SC3		3.614.830,00	2.467.000,00	1.147.830,00	3.433.976,95	1.817.173,95	1.616.803,00

Planirana financijska sredstva su iz Proračuna Grada Orašja za 2024. godinu, Trogodišnjeg i Godišnjeg plana rada. Ukupno je planirano 3.614.830,00 KM, od čega je 2.467.000,00 KM (68,25%) vlastitih sredstava, te 1.147.830,00 KM (31,75%) sredstava iz vanjskih izvora. Ukupno je realizirano 12 mjera iz Strategije, te su realizirane aktivnosti na tri strateška projekta. Za Strateški cilj 1. Unaprijeđeno poslovno okruženje u funkciji konkurentnog gospodarstva planirano je 218.600,00 KM, što je 6,05 % od ukupnih planiranih sredstava. Za strateški cilj 2. Ubrzan i inkluzivan društveni razvoj planirano je 931.200 KM, što je 25,76 % od ukupnih planiranih sredstava. Za strateški cilj 3. Izbalansiran infrastrukturni s održivim razvojem planirano je 2.465.030,00 KM što je 68,19 % od ukupno planiranog.

Ukupno izvršenje financijskih sredstava na nivou strateških ciljeva, prioriteta i mjera iz Strategije za 2024. godinu je 3.433.976,95 KM, što je 95 % u odnosu na planirana financijska sredstva. Utrošeno je 1.817.173,95 KM (52,92%) vlastitih sredstava i 1.616.803,00 (47,08%) sredstava iz vanjskih izvora. Za strateški cilj 1. Unaprijeđeno poslovno okruženje u funkciji konkurentnog gospodarstva realizirano je 238.872,95 KM, što je 6,96 % od ukupnih realiziranih sredstava, a 109,27% od planiranih sredstava za ovaj strateški cilj. Za strateški cilj 2. Ubrzan i inkluzivan društveni razvoj realizirano je 644.369,00 KM, što je 18,76 % od ukupnih realiziranih sredstava, a 69,20 % od planiranih sredstava za ovaj strateški cilj. Za strateški cilj 3. Izbalansiran infrastrukturni s održivim razvojem realizirano je 2.550.735,00 KM tj. 74,28 % od ukupno realiziranog, a 103,48 % u odnosu na planirana sredstva za ovaj strateški cilj.

6. Zaključci i preporuke

U 2024. godini Grad Orašje ostvario je značajan napredak u svim ključnim područjima razvoja, svladavajući negativne trendove zabilježene u 2023. godini, kada je grad doživio pad u IV. kategoriju razvijenosti. Ovaj izuzetan oporavak rezultirao je povratkom u III. kategoriju razvijenosti, uz impresivan skok od sedam mjesta na ljestvici Federacije Bosne i Hercegovine, čime Orašje zauzima 45. poziciju. Ovaj napredak predstavlja najveći porast među svim gradovima i općinama u Federaciji BiH, što svjedoči o strateškom pristupu lokalne uprave i snažnoj posvećenosti gospodarskom, društvenom i infrastrukturnom razvoju.

U kontekstu Strateškog cilja 1: Unaprijeđeno poslovno okruženje u funkciji konkurentnog gospodarstva, zabilježen je blagi pad broja poslovnih subjekata, što ukazuje na potrebu za dodatnim mjerama poticanja poduzetništva. Međutim, poboljšana pokrivenost uvoza izvozom u odnosu na prethodnu godinu i porast zaposlenosti ukazuju na jačanje gospodarske konkurentnosti i stabilnosti. Indeks razvijenosti od 0,76 u 2024. godini potvrđuje ovaj pozitivan trend i ključan je pokazatelj uspješnog oporavka grada, čime se potvrđuje povratak u III. kategoriju razvijenosti.

U okviru Strateškog cilja 2: Ubrzan i inkluzivan društveni razvoj, Grad Orašje bilježi značajne pomake. Gotovo udvostručen broj djece obuhvaćene predškolskim odgojem i obrazovanjem (110 djece u 2024. u odnosu na 2019.) odražava sustavna ulaganja u obrazovni sektor i podršku obiteljima. Prosječna neto plaća porasla je na 1.346,00 KM, što, unatoč utjecaju inflacije i zaostatku za prosjekom Federacije BiH, ukazuje na poboljšanje životnog standarda. Pozitivna stopa migracije stanovništva potvrđuje privlačnost grada, dok porast broja aktivnih udruga građana na 19 doprinosi jačanju društvene kohezije. Negativna stopa prirodnog priraštaja ostaje izazov koji zahtijeva daljnje ciljne mjere.

Prema Strateškom cilju 3: Izbalansiran infrastrukturni s održivim razvojem, Orašje pokazuje kontinuirani napredak u razvoju infrastrukture. Povećan broj domaćinstava priključenih na vodovodnu i kanalizacijsku mrežu, uz povećanu pokrivenost uslugama odvoza komunalnog otpada, svjedoči o ulaganjima u osnovnu infrastrukturu i promicanju ekološke održivosti. Obnova i utopljanje javnih objekata, uključujući dom kulture u jednoj mjesnoj zajednici, doprinosi energetske učinkovitosti i obogaćuje društveni i kulturni život zajednice.

Zaključno, Grad Orašje u 2024. godini ostvario je značajan napredak, prevladavajući izazove iz 2023. godine i uspješno se vraćajući u III. kategoriju razvijenosti. Ovaj uspjeh, potkrijepljen najvećim porastom na ljestvici Federacije BiH, odražava sustavne napore u jačanju gospodarskog, društvenog i infrastrukturnog razvoja. Unatoč preostalim izazovima, poput smanjenja broja poslovnih subjekata i negativnog prirodnog priraštaja, pozitivni trendovi u zaposlenosti, obrazovanju, infrastrukturi i održivosti potvrđuju stratešku viziju i otpornost grada. Grad Orašje time učvršćuje svoju poziciju kao uzor dinamičnog i uravnoteženog razvoja, stvarajući čvrste temelje za daljnji prosperitet i unapređenje kvalitete života svojih građana.

U narednom planskom periodu posebnu pažnju treba posvetiti:

- dosljednu primjenu uredbi koje je usvojila Vlada Federacije BiH 2019. godine, a na temelju Zakona o razvojnom planiranju i upravljanju razvojem u FBiH („Službene novine F BiH“ broj:32/17):
 - Uredbu o izradi strateških dokumenata u Federaciji BiH („Službene novine F BiH“ broj:74/19);
 - Uredbu o evaluaciji strateških dokumenata u Federaciji BiH („Službene novine F BiH“ broj:74/19);
 - Uredbu o trogodišnjem i godišnjem planiranju, monitoringu i izvještavanju u Federaciji BiH („Službene novine Federacije BiH“ broj:74/19 i 2/21).
- Analizirati dosadašnji pristup za identificiranje projekata za Strategiju razvoja, tj. pristup izradi akcijskih planova, kako bi se projekti što realnije planirali. Potrebno je akcijskim planom obuhvatiti realne projekte i izbjeći potrebu za odgađanjem projekata (npr. uslijed nedostatka finansijskih sredstava ili drugih razloga).
- Dodatno graditi kapacitete za namicanje sredstava iz EU i drugih vanjskih fondova, kako bi se povećala finansijska sredstva za projekte i time postigla veća učinkovitost.
- Kvalitetno i blagovremeno pripremiti projektne prijedloge i apliciranju na dostupne eksterne izvore financiranja. Kao uvjet za apliciranje projekta višim razinama vlasti je osiguranje neophodne projektne dokumentacije a što obvezuje i povećanje stavke u proračunu za pripremu projektne dokumentacije.
- Jačati kapacitete lokalne uprave i aktera iz užeg i šireg okruženja kako za pisanje projekta, tako i lobiranje i druge oblike privlačenja vanjskih izvora financiranja implementacije Strategije.
- Planirati projekte koji podrazumijevaju promociju Grada i stvaranje povoljnog poslovnog okruženja.
- Jačati međusobnu koordinaciju i uključenost privatnog i nevladinog sektora u svim fazama procesa strateškog planiranja, implementacije, praćenja i izvještavanja.

Orašje, 27.08.2025. godine
 Broj: 01-24-1172/25

Gradonačelnik

mr.sc. Marijan Oršolić